

การศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

A study of project management skills of school administrators

Under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin

คเชนทร์ คะโยธา¹ ดร.ธีระ ภูติ² ดร.รัชฎาพร งอยภูธร³

Kachen kayoth¹ Dr.Theera Phudee² Dr. Ratchadaporn Ngoipoothon³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ระยะที่ 1 ศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ จำนวน 256 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความจำแนกอยู่ระหว่าง 0.55 – 0.97 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์การวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และร้อยละ และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ มีทักษะการบริหารโครงการอยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในภาพรวม วิเคราะห์นโยบายแผนงานและโครงการขององค์กรต่าง ๆ วิเคราะห์จุดอ่อน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา เพื่อการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ เช่น นำกระบวนการวิธีปฏิบัติ PLC. และวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาด้านนวัตกรรมวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice

คำสำคัญ: ผู้บริหารโรงเรียน ทักษะการบริหารโครงการ แนวทางการพัฒนา

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹Master's of Education program in Educational Administration Kalasin university

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

²Course Teacher in Master of Education Program in Educational Administration Kalasin University

³ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

³Senior Professional Level Teachers Anubantaongoi School under the office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: คเชนทร์ คะโยธา, kachenwer@gmail.com

รับเมื่อ 29 มิถุนายน 2566 แก้ไข 5 สิงหาคม 2566 ตอรับ 9 สิงหาคม 2566

2.1 ด้านการริเริ่มโครงการ (litigative Process) ควรมีหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแผนกลยุทธ์ โดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Concept) เป็นกระบวนการระดมสมอง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และการจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สร้างปฏิทินการปฏิบัติงาน การจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา กับครูผู้สอน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเป็นกรอบในการริเริ่มโครงการ เช่น นำหลักการ SMART มาตั้งเป้าหมายขององค์กรในการริเริ่มโครงการ แนวทางการพัฒนากับสถานศึกษาที่มี Best Practice.

2.2 ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ (implementation Phase) ควรเป็นผู้นำในการใช้ศิลปะในการจูงใจ ให้บุคลากรแต่ละคน ยึดหลักการ 5 ประการ ในการนำโครงการไปปฏิบัติ คือ ทำงานด้วยความเต็มใจ เต็มใจ เต็มเวลา เต็มคน และเต็มพลัง เพื่อที่จะทำให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และมีเป้าหมายร่วมกัน เช่น นำหลักการ Addle Model. เป็นกระบวนการออกแบบ และการบริหารจัดการด้านการจัดโครงสร้างขององค์กร โดยมีการออกคำสั่งการ ปฏิบัติงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ตามความรู้ความสามารถ ความถนัด ความแตกต่างระหว่างบุคคล และการกำกับควบคุมโครงการในการนำโครงการไปปฏิบัติ

2.3 ด้านการปิดโครงการ (Divestment Phase) ควรมีกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะการ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา รวบรวมสรุปโครงการ/กิจกรรม และวิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อสรุปการ ดำเนินโครงการเป็นภาพรวม โดยตรวจสอบผลก่อนการดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ และหลังการดำเนิน โครงการ หากจุดอ่อนและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำไปพัฒนาต่อยอดในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป โดยมี ผู้บริหารสถานศึกษา ทำการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล สะท้อนผล อภิปรายผล และเผยแพร่ ผลการดำเนินโครงการ

ABSTRACT

The purposes of this research are to study the project management skills of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin. The research is divided into 2 phases. The first phase studied the project management skills of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin. The sample group used in the research was 256 people of school administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin by randomly stratified. The research tool was the questionnaire with a 5 – level estimation scale with discrimination between 0.55 – 0.97 and the reliability of 0.97. Statistics used in data analysis was percentage, mean and standard deviation. The second phase was to study the approaches for developing project management skills of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin. The main informant group consisted of 7 experts. The research tool was semi-structured interviews, content and percentage analysis and descriptive data presentation.

The findings were as follows:

1. The school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin have project management skills at a high level in all aspects.
2. The guidelines for developing project management skills of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin The overall fundamental analysis, policies, plans and projects of various organizations, weaknesses, strengths and issues for development of effective planning, such as the implementation

of PLC processes and the PDCA quality management cycle. There should be participatory workshops in order to obtain guidelines for innovation development, Best Practice.

2.1 The initiative process, there should be participatory management principles in strategic planning using system concepts. It is a brainstorming process. There should have some work agreements between school administrators and teachers to create understanding and as a framework for initiating the project. For example, use the SMART principles to set organizational goals for project initiation.

2.2 The implementation Phase, the school administrators should be leaders in using the art of motivating each personnel, adhere to 5 principles in implementing the project in order to make the project achieve. For example, there should bring Addle Model to be the process designing and management of organizational.

2.3 The Divestment Phase, there should have the processes to develop performance appraisal skills according to the operational plan in the past year. There should have the summary of projects/activities and analyze the data systematically. There are workshop organized between the school administrators and teachers to summarize the overall project. The school administrators have to supervise, monitor, evaluate, reflect, discuss the results, and disseminate project results.

Keywords: School Administrators, Project Management Skills, Development Guideline

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 31 ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และการอาชีวศึกษา แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษ ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬา ละพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 44 ให้ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวง เลขาธิการสภา การศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการ บริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยดำเนินการตามกลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1) จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ กลยุทธ์ที่ 2) จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ กลยุทธ์ที่ 3) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กลยุทธ์ที่ 4) สร้างโอกาส ในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 5) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และกลยุทธ์ที่ 6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์, 2566, หน้า 40)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นที่จะศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารโครงการ อยู่ในระดับใด และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงาน ตลอดจนพัฒนาการบริหารโครงการในสถานศึกษา ให้มีความคุ้มค่าส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และองค์การต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นที่จะอยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นที่จะเป็นอย่างไร

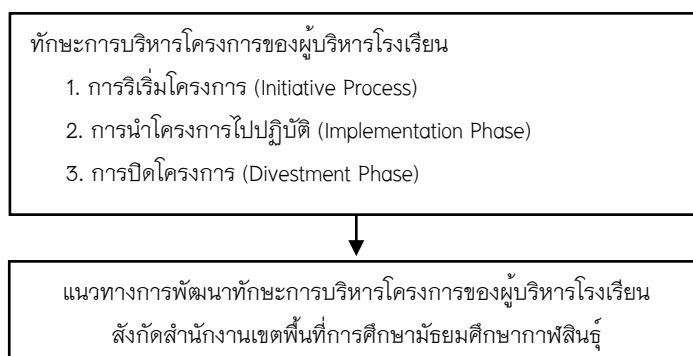
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นที่จะเป็นอย่างไร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นที่จะเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นที่จะเป็นอย่างไร ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบมาทำการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดปรากฏดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ จำนวน 55 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน และครู จำนวน 715 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 770 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน และครู จำนวน 208 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 256 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607 – 610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้บันทึกแบบคำร้องขอออกหนังสือราชการต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัยภาพลันธุ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ จากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ Google form

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านการริเริ่มโครงการ (Initiative Process) 2) ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Phase) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม มี 1 ด้าน คือ ด้านการปิดโครงการ (Divestment Phase)
2. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ โดยรวมสรุปได้ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในภาพรวม วิเคราะห์นโยบายแผนงานและโครงการ

ขององค์กรต่าง ๆ วิเคราะห์จุดอ่อน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา เพื่อการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ เช่น นำกระบวนการวิธีปฏิบัติ PLC. และวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA. ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาด้านนวัตกรรมวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice.

2.1 แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการริเริ่มโครงการ (Initiative Process) ควรมีกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแผนกลยุทธ์ โดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Concept) เป็นกระบวนการระดมสมอง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และการจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สร้างปฏิทินการปฏิบัติงาน การจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา กับครูผู้สอน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเป็นกรอบในการริเริ่มโครงการ เช่น นำหลักการ SMART มาตั้งเป้าหมายขององค์กรในการริเริ่มโครงการ แนวทางการพัฒนากับสถานศึกษาที่มี Best Practice.

2.2 แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Phase) ควรมีกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้นำในการใช้ศิลปะในการจูงใจให้บุคลากรแต่ละคน ยึดหลักการ 5 ประการ ในการนำโครงการไปปฏิบัติ คือ ทำงานด้วยความเต็มใจ เต็มใจ เต็มเวลา เต็มคน และเต็มพลัง เพื่อที่จะทำให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และมีเป้าหมายร่วมกัน เช่น นำหลักการ Addle Model เป็นกระบวนการออกแบบ และการบริหารจัดการด้านการจัดโครงสร้างขององค์กร โดยการออกคำสั่งการปฏิบัติงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ตามความรู้ความสามารถ ความถนัด ความแตกต่างระหว่างบุคคล และการกำกับควบคุมโครงการในการนำโครงการไปปฏิบัติ

2.3 แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการปิดโครงการ (Divestment Phase) ควรมีกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา รวบรวมสรุปโครงการ/กิจกรรม และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อสรุปการดำเนินโครงการเป็นภาพรวม โดยตรวจสอบผลก่อนการดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ และหลังการดำเนินโครงการ หากจุดอ่อนและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำไปพัฒนาต่อยอดในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ทำการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล สะท้อนผล อภิปรายผล และเผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลัทธิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลัทธิ ได้รับการพัฒนาด้านการฝึกอบรม จากหน่วยงานต้นสังกัด ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกอบรม จึงทำให้มีทักษะในการบริหารโครงการ ด้านการริเริ่มโครงการ (Initiative Process) คือ มีความสามารถในการศึกษานโยบาย แนวโน้มการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงบริบทสิ่งแวดล้อม และทบทวนปัญหาที่แท้จริงก่อนเริ่มวางแผนจัดทำโครงการ โดยจัดการประชุมวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบการจัดทำโครงการ และมีการจัดเก็บระบบสารสนเทศที่เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ได้ง่ายเป็นระบบ ทันสมัย ต่อเนื่อง ง่ายต่อการนำข้อมูลไปใช้ ส่วนด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Phase) คือ มีทักษะการมอบหมายงานให้บุคลากร ปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละคน มีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารกับฝ่ายต่าง ๆ เป็นไปด้วย

ความรวดเร็วในการใช้ภาษาสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการประชุมสมาชิกโครงการในการรับฟังปัญหา ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการดำเนินโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณทัต ผลทับทิมธนา (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโครงการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโครงการของ สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ด้านการประเมินโครงการ ด้านการวางแผนโครงการ และด้านการ ประเมินความต้องการจำเป็น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการปิดโครงการ (Divestment Phase) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุ มี ความชำนาญน้อยในการจัดทำ รายงานการประเมินโครงการที่ครอบคลุม ด้านค่าใช้จ่าย เวลา วิธีการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วม ในการสรุปผลลัพธ์ การดำเนินงานโครงการที่สะท้อน เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ความคุ้มค่า ของโครงการ และการเปิดโอกาส ให้ทีมงานโครงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ สุบิน (2554, บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการบริหารโครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่าการบริหารโครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และพบปัญหาในการบริหารโครงการที่สำคัญ ได้แก่ การปฏิบัติ ตามโครงการและการควบคุมลำดับการปฏิบัติตามโครงการ ส่วนข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ ควรมีการสร้างความร่วมมือ กันในการปฏิบัติตามโครงการและการควบคุมการใช้ทรัพยากรและเวลาในการดำเนินการ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุ ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในภาพรวม วิเคราะห์นโยบายแผนงาน และโครงการขององค์กรต่าง ๆ วิเคราะห์จุดอ่อน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา เพื่อการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ เช่น นำกระบวนการวิธีปฏิบัติ PLC และวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มาขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการในการพัฒนา ทักษะการบริหารโครงการ และควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และหน่วยงานภายนอก เช่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานต้นสังกัด หรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่ เดียวกันหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาด้านนวัตกรรมวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice และการพัฒนาโครงการให้สอดคล้องตอบสนองความต้องการของสถานศึกษา และนำมากำหนดสภาพทั่วไปของ สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ แนวทางที่ค้นพบข้างต้น เป็นแนวทางที่องค์กร หน่วยงานต่างต่างนิยมนำมาดำเนินการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรในสังกัด เพื่อให้ได้แนวทาง ในการพัฒนาด้านนวัตกรรมวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ กัทลี (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารโครงการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนพื้นที่ ข้างเคียงโครงการพัฒนาโดยดู (พื้นที่ทรงงาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1. การประเมินการบริหารโครงการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนพื้นที่ข้างเคียงโครงการ พัฒนาโดยดู (พื้นที่ทรงงาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ศูนย์พัฒนาภาษาไทยโรงเรียนรัฐ ราษฎร์วิทยา ได้แก่ 1) ด้านบริบท คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน สถานศึกษา และวัสดุอุปกรณ์มีความสำคัญ และต้องมีความพร้อม ในการเข้าร่วมโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า คือ สถานศึกษาต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์และ การให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา 3) ด้านกระบวนการ คือ สถานศึกษา ต้องมีการดำเนินการตามแผนงานของโครงการ

ได้รับการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน และมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานและ

4) ด้านผลิตผล คือ มีผลการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่สูงขึ้น และได้รับโอกาสทางการสนับสนุนการศึกษาที่นอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานที่ทุกโรงเรียนพึงได้รับ 2. แนวทางการบริหารโครงการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาโดยดุษฎี (พื้นที่ทรงงาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ศูนย์พัฒนาภาษาไทยโรงเรียนรัฐราษฎร์วิทยา ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการตรวจสอบการดำเนินงาน และ 4) ด้านการปรับปรุงผลการดำเนินงาน

3.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นถิ่น ด้านการริเริ่มโครงการ (Initiative Process) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นถิ่น มีหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแผนกลยุทธ์ โดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Concept) เป็นกระบวนการระดมสมอง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และการจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สร้างปฏิทินการปฏิบัติงาน การจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา กับครูผู้สอน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเป็นกรอบในการริเริ่มโครงการ เช่น นำหลักการ SMART มาตั้งเป้าหมายขององค์กรในการริเริ่มโครงการ เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการริเริ่มโครงการว่าจะมุ่งพัฒนาโครงการของสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศด้วยรูปแบบ เทคนิค วิธีการ อย่างไร จึงต้องอาศัยแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่มี Best Practice และสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ทำให้เห็นทิศทางในการปฏิบัติที่เข้าใจได้ง่าย และนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องออก นิเทศ ดูแล กำกับ ติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล อินตะเนตร (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารโครงการของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อจัดทำคู่มือการบริหารโครงการตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการบริหารโครงการของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประกอบไปด้วย 1) ขั้นตอนวางแผนโครงการ 2) ขั้นตอนวิเคราะห์และอนุมัติโครงการ 3) ขั้นตอนดำเนินการตามโครงการ 4) ขั้นตอนควบคุมและติดตามโครงการ และ 5) ขั้นตอนประเมินผลโครงการ

3.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นถิ่น ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ (implementation Phase) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นถิ่น มีทักษะการเป็นผู้นำในการใช้ศิลปะในการจูงใจให้บุคลากรแต่ละคน ยึดหลักการ 5 ประการ ในการนำโครงการไปปฏิบัติ คือ ทำงานด้วยความเต็มใจ เต็มใจ เต็มเวลา เต็มคน และเต็มพลัง เพื่อที่จะทำให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และมีเป้าหมายร่วมกัน สร้างความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการเป็นอย่างดี โดยต้องเข้าใจถึงที่มาของโครงการ เหตุผลที่ต้องดำเนินโครงการ มีการวางแผนในการกำหนดเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกระบวนการ สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก มีการมอบหมายงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละบุคคล โดยใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วม ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย เทคนิค วิธีการ ขอบเขตของงาน และระยะเวลาของการนำโครงการไปปฏิบัติ เช่น นำหลักการ Addle Model เป็นกระบวนการออกแบบและการบริหารจัดการด้านการจัดโครงสร้างขององค์กร โดยการออกคำสั่งการปฏิบัติงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ตามความรู้ความสามารถ ความถนัด ความแตกต่างระหว่างบุคคล และการกำกับควบคุมโครงการในการนำโครงการไปปฏิบัติ คือ ต้องวิเคราะห์กิจกรรมที่ดำเนินการว่าโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร โดยต้องควบคุมด้านผลการปฏิบัติงาน ควบคุมบุคลากร ควบคุมด้านการเงิน และควบคุมด้านทรัพยากรทางกายภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการนำโครงการไปปฏิบัติสำเร็จ

ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือกันอภิปราย ผู้บริหารสถานศึกษาทำการนิเทศ ติดตาม ผลการดำเนินงาน และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ปฏิบัติ เพื่อให้การนำโครงการไปปฏิบัติพัฒนา และเป็นไปตาม กรอบที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพันธุ์ อ่อนแย้ม (2561, บทคัดย่อ)

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการโครงการที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านกระบวนการ

3.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ด้านการปิดโครงการ (Divestment Phase) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ มีทักษะการประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา รวบรวมสรุปโครงการ/กิจกรรม และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยการจัด ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อสรุปการดำเนินโครงการเป็นภาพรวม โดยตรวจสอบผลของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ และหลังการดำเนิน โครงการ หากจุดอ่อนและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำไปพัฒนาต่อยอดในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป โดยมี ผู้บริหารสถานศึกษา ทำการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล สะท้อนผล อภิปรายผล และเผยแพร่ผลการ ดำเนินโครงการ โดยจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจในการดำเนินโครงการ และการจัดการประชุมกลุ่มงานที่รับผิดชอบ งานด้านนโยบายและแผน เพื่อปรับปรุงตรวจสอบให้เกิดเป็นแนวทางในการพัฒนา และการสรุปเล่มโครงการเพื่อนำเสนอ ผู้บังคับบัญชาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาสีวรรณ สิทธิการ (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัด ภาคใต้ พบว่า กระบวนการบริหารโครงการของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศมี 5 ขั้นตอน คือ 1) รู้และเข้าใจ 2) ปฏิบัติตามระยะ ของวงจรชีวิตโครงการ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 3) เปรียบเทียบ 4) ประมวลผล และ 5) นิเทศติดตามเพื่อแก้ไข และปรับปรุงในการปฏิบัติครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการปิดโครงการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ควรศึกษาและพัฒนาตนเอง ให้มีทักษะ ในการปิดโครงการ เพื่อประสิทธิภาพของการปิดโครงการของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

1.2 จากผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในภาพรวม วิเคราะห์นโยบายแผนงานและโครงการขององค์กร ต่าง ๆ วิเคราะห์จุดอ่อน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา เพื่อการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ เช่น นำกระบวนการวิธีปฏิบัติ PLC และวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มาขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการปิดโครงการ (Divestment Phase) เพื่อจะได้ องค์ประกอบที่สมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะในการพัฒนาทักษะการบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารโครงการในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวีป ศิริวิศรี. (2544). การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). รายงานวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิ ทิ ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปาลิวรรณ ลิทธิการ. (2557). รูปแบบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภูษณทัต ผลทับทิมธนา. (2563). การบริหารโครงการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ผศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหารหลักการและทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิทยวิสุทธิ.
- วรรณพันธุ์ อ่อนแย้ม. (2561). ปัจจัยความสำเร็จและการศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการโครงการวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย, 6(สิงหาคม), 1 – 8.
- ศศิวิมล อินตะเนตร. (2561). การจัดทำคู่มือการบริหารโครงการตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทัศน์ รัดนเกื้อกังวาน. (2556). การบริหารโครงการ. เครื่องมือและเทคนิคในการบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นใต้. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ (พ.ศ. 2566). ภาพลักษณ์.
- อภิชาติ สุปิน. (2554). การบริหารโครงการของโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรวรรณ กัทลี. (2565). แนวทางการบริหารโครงการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.